

Prizadevaj si za pravičnost, vero, ljubezen in mir s tistimi, ki iz čistega srca kličejo Gospoda (2 Tim 2,22).

- Človeško življenje je sveto, njegovo dostojanstvo pa izhodišče za moralno prihodnost družbe.
- Vsakdo je dolžan iz odgovornosti do celotne družbe prispevati svoj delež za skupno dobro.
- Najšibkejši, revni in ranljivi so osnovno merilo moralne ravni družbe za doseganje skupnega dobrega. Ta ocena izhaja iz Jezusove zapovedi ljubiti bližnjega kakor samega sebe.
- Vsi ljudje imajo pravico do udeležbe v gospodarskem, političnem in kulturnem življenju družbe. To je temeljna zahteva za pravosodje in pogoj za človekovo dostojanstvo, da je vsem ljudem zagotovljena minimalna raven sodelovanja v družbi.
- Ena sama velika družina smo, ne glede na naše nacionalne, rasne, etične, gospodarske ali ideološke razlike.
- Gospodarstvo mora biti v službi ljudi in ne nasprotno.
- Spoštujmo stvarstvo, katerega skrbniki smo.
- Država je dolžna krepiti človekovo dostojanstvo, varovati človekove pravice, spodbujati skupno dobro.
- Ena od osnovnih nalog države je pomagati državljanom pri izpolnjevanju svojih odgovornosti do drugih v družbi.

Ivan Štubec, Pravičnost in ljubezni. Izdala: Pastoralna služba Nadškofije Ljubljana. Založila: Družina d.o.o., Ljubljana 2011.

PRAVIČNOST V LJUBEZNI

**DROBCI
VERE**

Pastoralno leto
socialne pravičnosti (2011/2012)

Kaj je družbeni nauk Cerkev?

Socialni ali družbeni nauk Cerkev je razmišljanje v luči vere (evangelijev) o zapletenih vprašanih človekovega bivanja v družbi. Je oznanjevanje rešnice o Kristusovi ljubezni v družbi.

Družbeni nauk Cerkev je utemeljen s stališča razuma in naravnega prava, v luči božje besede, zato je teološka veda, ki spada k moralni teologiji.

Cerkev razvija svoj družbeni nauk zato, da z njim oblikuje vest kristjanov in ljudi dobre volje. Želi pomagati pri razjasnjevanju pravih zahtev pravičnosti in spodbujati ljudi za delovanje v skladu z njimi. Je odgovor Cerkev na vprašani:

Kako lahko živijo ljudje skupaj, da gre vsem dobro, in kakšna je pravična človeška družba? S pomočjo družbenega nauka Cerkev lahko kristjani analiziramo družbene razmere, argumentirano iščemo rešitve in spodbujamo druge k delovanju.

*Neki jud je prišel k rabinu in ga vprašal: »Zakaj so bogati ljudje tako slepi za revne?«
Rabin ga pelje do okna in ga vpraša: »Kaj vidiš?«
Odgovori: »Ljudi, drevesa, živali, avtomobile ...«
Rabin gre k zrcalu: »In kaj vidiš sedaj?«
Ta reče: »Sedaj vidim seveda samo samega sebe.«
Nato rabin reče: »Vidiš, tako je: gledaš skozi steklo in vidiš druge. Toda komaj je malo srebra na njem, vidiš samo še sebe.«*

Družbeni nauk Cerkve temelji na štirih temeljnih načelih.

1.) Načelo personalnosti ali osebnostno načelo.

Odgovarja na vprašanje, kdo je človek. V skladu z razodetjem je človek telesno, duševno in duhovno bitje, z družbenega vidika pa je tudi individualno, družbeno in presežno bitje. To načelo zajema celovito pojmovanje človeka; z namenom, da bi lahko sam svobodno oblikoval svoje življenje v ljubeči pripadnosti bližnjemu, skupnosti in Bogu.

2.) Načelo skupnega dobrega ali bonum commune.

Odgovarja na vprašanje, kaj je dobro za širšo skupnost. Družbeni nauk Cerkve izhaja iz temeljne Jezusove zapovedi ljubezni do Boga in bližnjega, zato je tudi pri družbenih vprašanjih treba imeti pred očmi celoto, čim širše skupno dobro vseh ljudi.

Za človeka je dobra tista skupnost, ki mu pusti biti to, kar je – oseba. Otroci in odrasli, dekleta in fantje, bolni in zdravi – vsak naj živi primerno svoji naravi, spolu, svojeju razvoju: »Vsakemu svoje!« Najosnovnejša človekova pravica je pravica do življenja. Najpomembnejša pa je pravica do svobode vesti in verske svobode. Druge človekove pravice so: pravica do ustanovitve dru-

žine, pravica do svobode govora, pravica do izselitve.

Država in njena avtoriteta sta v službi blagostanja in pravic vseh državljanov. Človekove pravice pripadajo vsakemu človeku ne glede na raso, spol, nadarjenost, starost, zdravje ali druge posebnosti. Veljajo neodvisno od prostora in časa; nobena vlada jih ne more »narediti« ali »odstraniti« – so nad državo, ona se jim mora podrežati. Cerkev te pravice priznava, ima pa jih za utemeljene v Bogu. Brez zasidranosti v Bogu ne bi imele moči! Vsaka moč prihaja od zgoraj, zato ni neomejena, podvržena je božjemu naravnemu pravu! To je največja zaščita državljanov pred samovoljo države!

3.) Načelo solidarnosti ali vzajemnosti.

Odgovarja na vprašanje, kdo je za koga odgovoren. Vsak človek ima kot oseba lastno dostojanstvo in mu pripada pomoč, če jo potrebuje, tudi brez pričakovanja povračila. Ljudje smo odgovorni drug za drugega, ker živimo v skupnosti. Seveda je stopnja odgovornosti različna in razporejena glede na mesto, ki ga imamo v določeni skupnosti. V svetu pa se vse bolj zavedamo, da smo vsi ljudje odgovorni za celoten planet in ozračje. Toliko bolj smo odgovorni drug za

drugega, še posebej za tiste, ki so v kakršnih koli stiskah.

Vsi za enega, eden za vse.

Pomagati moramo družinam in prednostno pomoč ponuditi žrtvam katastrof, revnim, prizadetim.

Bogate dežele morajo biti solidarne z revnimi; preprečevati je treba, da bi blagostanje izhajalo iz izkoriščanja revnih zaradi krivične ureditve, kar je pogosto težko odkriti, še manj pa spremeniti.

4.) Načelo subsidiarnosti ali souprave – pristojnosti.

To načelo odgovarja na vprašanje, kdo je za kaj pristojen. Subsidiarnost dopolnjuje načelo solidarnosti tako, da bolj konkretno določa odgovornosti v smislu pristojnosti. Starši so prvi pristojni za vzgojo svojih otrok. Vendar je danes nemogoče, da bi jih sami v vsem izobrazili in vzgojili, zato potrebujejo pomoč civilne družbe (Cerkve in šole) in države. Hkrati pa to načelo želi povedati: kar lahko stori posameznik ali manjša skupnost, naj stori brez pomoči večje skupnosti.

Marsikaj naredi država lažje, toda posameznik ali manjša skupina lahko naredi veliko drugih stvari bolje kot institucija. Toliko države, kot je potrebno – toliko svobode in osebne odgovornosti, kot je le mogoče! Včasih so stare ljudi negovali v družini, danes marsikje to ni mogoče; država priskoči na pomoč z domovi za ostarele. Nasprotno pa jim država ne sme odvzeti njihove pravice do nege ali vzgoje ali jim jo kratiti, čeprav nekateri odpovedo na tem področju.

Družbeni nauk Cerkve ima svoj temelj v zakramentu sv. krsta

Ljudje po krstu postanemo kristjani in na svoj način postanemo deležni Kristusove trojne službe:

- **duhovniške**, katere bistvo je služenje Bogu in ljudem;
- **preroške**, katere bistvo je razlikovanje med dobrim in slabim;
- **kraljevske – voditeljske**, katere bistvo je zmaga dobrega nad zlom, življenja nad smrtjo.

Kako opravljamo preroško službo v vsakdanjem življenju?

Učitelji in vzgojitelji tako, da učencem predstavijo, razložijo in utemeljijo, zakaj je nekaj dobro in drugo slabo.

Novinarji tako, da objektivno poročajo o socialnih krivicah in o tistih, ki jih povzročajo.

Vojaki tako, da preprečujejo nasilje in vzpostavljajo pogoje za mirno sožitje sprtih strani.

Policisti tako, da opozarjajo in poučujejo o potrebni skrbi za varnost ter tudi kaznujejo tiste, ki ogrožajo življenje drugih.

Kako opravljamo duhovniško službo v vsakdanjem življenju?

Mož in žena tako, da služita drug drugemu in svoji družini. Otroci tako, da pomagajo staršem pri stvarih, ki jih zmorejo (subsidiarnost).

Politik tako, da služi pri upravljanju z oblastjo skupnosti, za katero je odgovoren (krajevna skupnost, občina, regija, država, EU, OZN).

Gospodarstvenik tako, da služi svojemu podjetju in vsem, ki kupujejo njegove izdelke.

Športnik tako, da služi ekipi in tudi narodu oziroma državi, ki jo zastopa.

Kako izpolnjujemo odgovornost za skupnost v vsakdanjem življenju?

Očetje in matere tako, da z veseljem sprejemajo nova življenja.

Zdravniki tako, da vse naredijo za reševanje življenj.

Gasilci tako, da rešujejo premoženje in ljudi.

Kmetje tako, da skrbijo za zdrav – ekološki način pridelovanja živil in vzreje živali.

